

Slovenski dom

Štev. 1

V Ljubljani, 2. januarja 1936

Leto 4.

Abesinci krepko prodirajo

Italijani izgubili že polovico osvojenega ozemlja - Abesinci se bližajo Adui - Glave italijanskih letalcev na ulicah v Hararju

Addis Abeba, 1. jan. DNB. Po obvestilih s severne fronte Abesinci kljub silni delavnosti, ki jo razvija italijansko letalstvo, trdovratno osvajajo kilometre za kilometrom ozemlja, ki je že skoraj vsa provinca Sire v njihovih rokah. Poznavalci računajo, da so Italijani dozdaj izgubili polovico pokrajine Tigre, ki so jo v začetku vojne vsi osvojili. Prve abesinske čete so že, kakor poročajo zadnje vesti pri Abi Danou, jugovzhodno od reke Medene. Abesinske prve čete se bližajo Makali, abesinsko desno krilo pa se giblje proti Adui. Jedro abesinske vojske nastopa malce počasneje kakor krila. Zdi se, da se Italijani zadnje dni izogibajo večjih bojov in se marsikje umikajo. Zadnji čas so Italijani oziroma svojo delavnost edino pri zračnih silah. V najkrajšem času pričakujejo, da bo na severno fronto prišel cesar Haile Selasie.

Po vestih iz Londona sklepajo, da namerava v zvezi s tem prodiranjem abesinskih čet italijansko vrhovno poveljstvo v Vzhodni Afriki vsekakor začeti veliko ofenzivo v Abesiniji, še preden se začne deževna doba. Ta ofenziva, ki je potrebna za rehabilitacijo italijanske armade na bojišču, bi imela kot glavni cilj to, da pretрга železniško zvezo med Addis Abebo in Djibutijem. Ofenziva bi se začela na južni fronti, zato so Italijani že začeli premikati čete domaćinov iz Eritreje v Somalijo.

London, 2. jan. AA. Reuter poroča: Razen važne bitke pri Danami na somalskem bojišču začel novega leta nikjer ni prinesel nobenih posebnih izjem. Tudi še ni nobenega znaka, ki bi opovedoval ofenzivo v širšem obsegu tako na eni kakor na drugi strani, niti na severu niti na jugu. Mesto Danama, o katerem pravi rimsko poročilo, da je zavzeto, leži zapadno od Gorahaja in mislijo, da je zelo važno zaradi prometnih zvez. Danama je bila zavzeta po hudih borbah. V teku teh borb so se nasprotniki večkrat borili proti moči z nožji. Italijanski opazovalci, ki so letali nad mestom, ocenjujejo abesinske izgube nad sto mrtvih in mnogo ranjenih, dočim so izgube Italijanov mnogo manjše. Italijanske čete so proslavile novo leto s posebnim kosilom in večjim obrokom vina, pa vendar niso prav nič popustile v pazljivosti, ker so pričakovale napada od strani. Teh abesinskih napadov so italijanske čete zmerom bolj navajene. V pokrajini Tembien, kjer je položaj še zmerom nejasen, spijo vojaki z nabasanimi puškami in močni reflektorji osvetljujejo vso okolico. Čete rasa Muhagete so izvedle novo grupacijo na jugu od Adiabija.

Prošnja italijanskega kralja angleškemu kralju

Pariz, 1. januarja. Havas poroča: V današnjem »Oevru« pisarja Tabouisa o novem obisku belgijskega kralja v Angliji ter pravi, da po njenem mišljenju ta obisk nima tolike politične važnosti, kolikor jo je imel prvi. Razvedelo se pa je, da je belgijski kralj ob tej priliki obiskal angleške oblasti v istem smislu, kakor ob prvem svojem bivanju v Angliji pred 15 dnevi. Dopisnica zatrjuje, da je kralj Leopold ob prvem obisku prinesel kralju Juriju angleškemu lastnoročno pismo italijanskega kralja. V tem pismu italijanski kralj izraža sožalje, da britanska politika žene Italijo v skrajnost s tem, da z ene strani priporoča sankcije, z druge strani pa pomača, da se vojna nadaljuje s tem, da odbija vse predloge, ki bi omogočili sklep miru. Osebnega vloge belgijskega kralja je v tem, da prepriča odločilne angleške činitele, da je treba vsaj odgoditi prepoved za uvoz petroleja, kar bi Italijane ogorčilo in kar bi moglo predsednika italijanske vlade Mussolinija pripeljati do korakov, ki bi ogrozili svetovni mir. Po obvestilih dopisnice francoskega lista je Nj. Vel. kralj Leopold na predlog svojega zunanjega ministra zahteval, da v eventuelnih razgovorih med Anglijo in Francijo na eni ter med Nemčijo na drugi strani sodeluje tudi Belgija. Belgija stoji na stališču, da ima kot podpisnik lokarnske pogodbe pravico, da pri tem sodeluje. Belgija naglašja, da je ona v največji meri zainteresirana pri ponovnem oboroževanju Nemčije.

Italijani popravljajo mučen utis

Rim, 1. januarja. Bombardiranje na somalijski fronti, ki so ga izvršili italijanski avijoni, je bilo upravičeno, ker se je dokazalo dejstvo, da sta bila sestreljena dva italijanska letalca v Dagaburju in od Abesincev ubita, nato obglavljena, nakar so njuni glavi v triumfu nosili po cestah v Hararju. Italijanski avijoni si niso nikdar vzeli za cilj bombardiranja šotorov švedskega, niti katerega drugega Rdečega križa, pač pa se je dogajalo, da so pobegnili abesinski poglavarji, čim so se pokazala italijanska letala, pod šotore Rdečega križa. Vesti o številu mrtvih so nezanesljive. Abesinci izrabljajo ta dogodek za propagando proti Italiji, čeprav so vse te vesti brez podlage, nasprotno pa so se pred Društvom narodov dokazale grozote, ki jih počenajo Abesinci tako na eritrejski, kakor na somalijski fronti.

Asmara, 1. januarja. O zadnjih italijanskih letalskih napadih ni natlačnih poročil o številu mrtvih. Društvo narodov je informirano o vseh teh abesinskih poskusih, ki niso drugega, kakor zvijača, ki naj bi dokazovala, kako grozote prizirajo Italijani po Abesiniji.

Rim, 1. jan. Ministrstvo za propagando je izdalo 85. komunikacijo, ki se glasi: Maršal Badoglio javlja: Naša avijacija razvija na eritrejski fronti veliko izvidniško delavnost. Na somalijski fronti, odsek Ogaden, so se nam podali vojaki glavarja Husseina Haileja, da smo zasedli dolino Baua, pri toka reke Uebi Sebeli. Tem četam so se včeraj pridružili vojaki sultana Olola Dinluja, glavarja rodu Šiavelijev, hoteč s tem pokazati svojo pripravljenost in zvestobo, kakor tudi svojočasno zvestobo etiopskih vojakov, ki so se nam podali.

Neguš popravlja

Addis Abeba, 1. jan. Abesinski cesar je poslal na Zvezo narodov brzojavo, s katerim javlja, da so metali italijanski avijoni v ponedeljek ob priliki bombardiranja v Dolu bombe s strupenimi plini. Ob tej priliki je bila, kakor znano, hudo prizadeta tudi bolnišnica švedskega Rdečega križa, ki se nahaja v sestavu armade rasa Deste. Ta brzojavo abesinskega cesarja navaja, da je bil pri tem bombardiranju težje ranjen le šef švedske misije dr. Hilander. Sklepali bi, da so bile prve vesti, ki so prišle iz Addis Abebe o žrtvah, ki jih je bombardiranje zahtevalo od švedskih zdravnikov, močno pretirane. Opozarjajo na bombardiranje abesinske bolnišnice v Dessiju in na uporabo strupenih plinov za časa bitke na Takazi, je abesinski cesar s to brzojavko formalno protestiral proti grozotam, ki jih Italijani delajo z nedovoljeno uporabo teh morilnih sredstev.

Uarnost v Abesiniji

Djibuti, 31. jan. Ra. Po vsej Abesiniji so zadnje čase opazili veliko število napadov na karavane, ki se vse bolj množijo. Karavane so v Abesiniji edino transportno sredstvo, ki omogoča trgovski promet, pa tudi za premikanje vojske in prevoz orožja. Karavani niso napadali roparske tope, marveč prebivalci abesinskih provinc sami, ki jih v sila revščina in lakota. Posamezne pokrajinske oblasti pošiljajo pritožbe in prošnje v Addis Abebo. Iz teh

poročil in prošnj je razvidno, da je bilo v zadnjih tednih napadenih nič manj kakor 800 karavan, pri čemer so napadalci pobili nad 500 ljudi. Z ozirom na ta dejstva je abesinska vlada osnovala posebne spremljevalne čete, tako zvane zabanas, ki morajo spremljati vsako karavano. Teh spremljevalcev ne plačuje država, marveč lastniki karavan, ki so pa z vladno odredbo prisiljeni, da jih vzamejo za spremstvo. Zato pomeni ta nova ustanova spet težko davčno dajatev za abesinske trgovce.

Švedi iščejo resnico

Stockholm, 1. jan. Vesti, ki so naznanile smrt zdravnikov švedske misije Rdečega križa, so vzbudile v Stockholmu veliko ogorčenje proti Italijanom. V vseh cerkvah so se na Novega leta dan vršile maše zažalosti za ubite zdravnike in streljane, zaradi česar so izostale vse slovesne službe božje za Novo leto. Javljajo tudi, da mnoge organizacije pripravljajo velike protestne shode.

Stockholm, 2. januarja. AA. Havas poroča: Mednarodni Rdeči križ je obvestil švedski Rdeči križ, da bo zaradi zračnega napada na poljsko bolnišnico švedskega Rdečega križa naročil svojemu posebnemu odposlancu v Abesiniji dr. Junodu, da naj na lice mesta in pregleda vse okoliščine, v katerih se je izvršil napad, da bi zbral podatke za morebitni uradni protest. Dr. Junodu je bilo naročeno, da naj se potrdi in poskrbi za ranjene švedske člane razbitega Rdečega križa.

Stockholm, 2. januarja. AA. DNB sporoča: Princ Karol, predsednik švedskega Rdečega križa se nadalje prihajajo iz vseh delov sveta mnogobrojne tople brzojavne izjave sočustvovanja zaradi smrti članov švedskega Rdečega križa pri Dolu.

Minister dr. Behmen o gospodarskem delu vlade

V sedanjih hudih gospodarskih razmerah voditi o tem zagrizeno teoretično politiko, je v resnici luksuz. Ljudstvo odklanja prazne teorije. Pač pa zahteva več kruha, več pravice, zakonitosti, ravnopravnosti, več reda v državni upravi.

Vlada g. dr. Stojadinovića se zaveda nujnih ljudskih potreb in je zato zbrala vse svoje sile v tej smeri. Oziroma hoče narodno gospodarstvo, širokim ljudskim slojem pa hoče preskrbeti delo in zaslužek. Začela so se mnoga javna dela, ki so za naše kraje velikega pomena. Med temi deli sta najvažnejši gradnja železniške proge Bihač-Knin in Ustiprača-Foča. Pri tem delu bo našlo zaslužka na tisoče ljudi. Kraji, po katerih bodo tekla te proge, pa se bodo gospodarsko dvignili.

Vprašanje tobaka v Hercegovini in v drugih tobaknih predelih naše države je bilo takisto ugodno rešeno. Letošnje odkupne cene so takšne, da bodo kmetje svoj tobak, ki so ga zakopali v zemljo, da bi ga tihotapili, svoj tobak zopet spravili na dan. Prodali ga bodo monopolski upravi, ker se jim bo to zdaj izplačalo. Na ta način bodo ti vladni ukrepi pospešili gospodarski dvig teh krajev, na drugi strani obenem pa odstranili zlo-tihotapstvo, ki se je zaradi dosedanjih slabih odkupnih cen že bohotno razširilo. Vlada je z dolgoročnimi pogodbami dvignila odkupne cene, tako da bodo naši pridelovalci in sejanci za desetletja preskrbljeni.

Nato je g. minister govoril o socialnih vprašanjih in poudarjal velike potrebe rudarskih krajev in delavstva. Dejal je med drugim:

Tudi zanje se je storilo veliko. Posebna zahvala gre sedanjemu prometnemu ministru g. dr. Meh-

medu Spahi, ki je iz naših bosanskih državnih rudnikov preskrbel mnogo večje premogovne kontingente za državne železnice kakor doslej. To velja posebno za rudnik Kakanj...

S splošnega državnega stališča je važno skrbeti ne samo za možnost dela, temveč tudi za pogoje dela. Ni vseeno, pod kakšnimi pogoji delajo naši delavci, kakšne so jim mezde in higijenske razmere. Svojo posebno pozornost smo posvetili poljskim delavcem in delavstvu v mestih, kajti puške, topovi, letala in druga tehnična sredstva so zaman, če zanje ne primejo krepke in zdrave mišice. Zato posveča kraljevska vlada delavskemu stanu svojo posebno skrb. Delavsko zavarovanje je pri nas šele v povoj. Manjkajo n. pr. zavarovanje za starost, za brezposelnost in druge zavarovalne panoge. Možna je kritika zavarovalne organizacije, zavarovanje kot tako pa mora ostati. V to pridobitev našega delavstva ne sme nihče segati.

Važno vprašanje se tiče minimalnih mezd. To vprašanje se pravkar nahaja pred kraljevsko vlado. V kratkem bo dobilo svojo končno rešitev. To vprašanje je prav tako važno, kakor zamolano, vpoštevanje je treba najrazličnejše momente.

S tem v zvezi hočem apelirati na našo industrijo. Grešil bi nad našim gospodarstvom, kdor ne bi znal spraviti v sklad svojega zaslužka z delavskimi potrebami. Imamo mlado, toda močno industrijo, ki se zelo ugodno razvija. Zato pa mora kazati večje razumevanje za svojega slaberega partnerja, za delavca, tako da njeno blagostanje ne bo na škodo delavca.

Zemlja grozi

Grenoble, 2. januarja. AA. Havas poroča: Med vasmi Rosans in Eygus okoli »Gornjih Alp« je nastalo premikanje zemlje v velikem obsegu in to na prostoru 250.000 kvadratnih metrov. Približno 4 milijone kubičnih metrov zemlje se giblje. Državna cesta, ki pelje tam mimo, je razdejana v dolžini nad 500 m. Dasi je ta prirodni pojav nastal v skorajda popolnoma nenaseljenem kraju, je vendarle škoda zaradi katastrofe velika. Med drugim sta uničena tudi neki most in mlin. Korito neke rečice je bilo potisnjeno za nekaj sto metrov. Nekaj planinskih vasi je odsekano od prometa z okoliškimi kraji.

Berlin, 31. decembra. AA. DNB poroča, da je kölnski kardinal nadškof Sulte poslal državnemu kanclerju Hitlerju brzojavo s čestitkami za novo leto.

Madrid, 31. decembra. AA. Ministrski svet je imel sejo. Predsednik vlade je prečital ukaz o imenovanju nove vlade, nato pa na kratko poudaril, da bo nova vlada skušala obnoviti državo. Vlada je izrazila republikanska, brezpartijsko pa bo delala za ohranitev miru in reda. Upoštevala bo upravičene potrebe delovnega stanu in osebno svobodo vseh. Vlada bo pripravila vse potrebno za svobodno volitve.

Rio de Janeiro, 31. decembra. AA. Agencija Stefani poroča iz Santosa, da so braziljske oblasti prepovedale skupini 750 japonskih izseljencev, da se izkrcajo, češ, da je naseljenveni kontingent Japoncev za Brazilijo že izčrpan.

Newyork, 31. decembra. AA. Del republikancev se glede prihodnjih predsedniških volitev zavzema za to, da bi za predsednika kandidiral senator Borah, za podpredsednika pa newyorški župan Laguardia.

Dva slovenska generala

Belgrad, 2. januarja. S kraljevim ukazom sta napredovala v čin brigadnega generala saniteta polkovnika: dr. Ante Hočevar in dr. Rudolf Kobal.

Nova viceguvernerja Nar. banke

Belgrad, 31. decembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. in z ukazom kr. nameštništva in na predlog finančnega ministra sta imenovana: za prvega viceguvernerja Narodne banke dr. Jovan Lovčević, drugi viceguverner Narodne banke, za drugega viceguvernerja Narodne banke dr. Ivo Belin, tajnik zagrebske borze za blago in vrednote.

Proračun belgrajske občine

Belgrad, 2. januarja. Predsednik belgrajske občine Ilić je podpisal predlog proračuna za proračunsko leto 1936-37 za belgrajsko občino. Proračunski predlog znaša 311,5 milijonov dinarjev.

Poštna zveza med državami M. A.

Belgrad, 31. decembra. AA. Minister za Ptt. dr. Branko Kaludjerić je danes poslal pozdravne brzojavke češkoslovaškemu ministru za Ptt. in resornim ministrom Rumunije, Turčije in Grčije ob uveljavitvi (1. januarja 1936) posebnega dogovora o pošti in brzojavnih zvezah med državami Male zveze ter posebnega dogovora med državami Balkanske zveze. Minister izraža v brzojavki svoje zadovoljstvo nad doseženimi uspehi ter želi, da nadaljnje uspešno delo za zblizanje in tesno sodelovanje med zaveznimi državami.

Z dogovorom, ki stoji tuji v veljavo, se ustvarijo dve ožji zvezi med našo državo in državami Male zveze, oziroma državami Balkanskega sporazuma, ki se bodo po dogovoru v kratkem zliče v eno zvezo z enim poštним področjem in tako odpre široko polje za delo vzajemnega zblizanja in sodelovanja med državami obeh skupin. Po tem dogovoru bosta naša država in Rumunija dotlej, dokler se ne doseže ta spojitve, izvajali v medsebojnem razmerju določbe dogovora Balkanskega bloka, ker sta obe članici obeh zvez.

Med važnimi določbami teh dogovorov je treba omeniti vzajemno znižanje poštних pristojbin, s čimer bo gospodarstvo zveznih držav imelo ugodnosti nasproti državam, ki so zunaj teh zvez. To znižanje ne bo večjega pomena za dohodke pošte, ker bo imelo posledico povečanje poštnega prometa. Ti dogovori so samo osnova za nadaljnje vzajemno delo med članicami zvez, ker določajo ustanovitve stalnega odbora strokovnjakov pri vsaki upravi članice zveze. Cilj teh odborov je ustvaritev enotnosti delovanja teh ustanov in skupnega nastopanja na vseh mednarodnih poljih. Zato smemo jutrišnji dan uveljavitve teh dogovorov smatrati za pomembnega za gospodarstvo in intelektualno sodelovanje, pa tudi za pošto in brzojavne zveze med zveznimi državami. Takšna ožja poštna zveza je znana samo se ena, in sicer pod imenom vseameriške in španske unije.

Okoliščina sama, da sta oba dogovora sklenjena v Belgradu, je le v prilog našega pravilnega pojmovanja zadanih nalog v svrhu vzajemnega zblizanja in sodelovanja med državami Male zveze in Balkanskega bloka.

Madrid, 2. jan. AA. Havas poroča, da je ministrski svet sklenil, da se imenujejo za državnega podtajnika tile politiki: Lopez Varala, radikalni disident, v ministrstvu za delo; Rubio Ciavari, naprednjak, v ministrstvu za promet; Queto Lambies, radikal, v ministrstvu za industrijo.

Zelo podjeten nečak

Stricu ukradel 70.000 Din.

Celje, 1. jan. 1936. V Sv. Petru pod Sv. gorami je odnesel svojemu bogatemu stricu 70.000 Din. Odpeljal se je v Celje in kmalu dobil družbo, kateri je plačeval buteljke. Na nekem silvestrovanju je plačal skupaj 17 buteljek šampanjca. Sreča v nesreči je pa bila, da je tatvino hitro opazil stric in se z vodjo orožniške postaje pripeljal že danes jutraj s tovarnim avtomobilom v Celje. Tatvino je takoj javil oblasti, toda podjetni nečak se je medtem že, kakor bi vedel, da so mu za petami, v družbi sinu nekega celjskega trgovca odpeljal v avtomobilu v Kranj. Celjska policija je pa nato takoj obvestila ljubljansko, ki je kmalu prišla celjskega avtovožarja, ki je izpovedal, da se nahaja ta in ta mladenič tam in tam v Kranju, kjer so ga res dvignili in našli pri njem še 60.000 Din — 10 jurjev je pogнал v veseli družbi v enem dnevu.

Poneverbe v skopljanski občini

Tamkajšnja policija je zaprla občinskega kazenskega referenta Danila Popovića, ker so prišli na sled denarnim poneverbam velikega obsega. Arretirani je bil namešten v skopljanski občini za referenta kazenskega oddelka, ki so mu pa dodali zaradi pomanjkanja delovnih moči tudi še redne dolžnosti izvršila razsodb v meštinskih in sanitetnih kazenskih primerih. Zadnje čase pa se je v mestu širila govorica, da vseh izplačanih denarnih kazni ni izročil občinski blagajni, temveč da je del pridržal za sebe. Ko so na podlagi teh vesti uvedli preiskavo in pregledali zadevne knjige ter akte, se je potrdila ljudska govorica, kajti Popović je v resnici izvrševal take poneverbe tudi v majhnih in večjih vsotah. Da bi kril svoje ravnanje, je popravljal akte. Preiskava je našla v njegovem stanovanju tudi večje število službenih aktov, ki jih je imel najbrž pripravljene, da v njih spremeni višino vsot, na katere so bile izrečene posamezne razsodbe. Za sedaj je državno tožilstvo obložilo Popovića za dveje dejanji. Uprava policije ga namreč dolži poneverbe v višini 80.000 Din, a mestna občina za 18.000 Din. Vendar izgleda, da se bo našlo še marsikaj. Preiskava in pregled dela osumljenčevega se nadaljuje.

Silvestrovo v besedi in sliki

Odkar je bilo v Ljubljani prvo javno slovensko silvestrovanje — kronika pravi, da je bilo to nekako pred 90 leti — se še ni zgodilo, da Ljubljanci prihod novega leta ne bi praznovali kolikor mogoče veselo in hrupno. Izvzeta so bila samo vojna leta, ki so to tradicijo za nekaj časa prekinila. S tem večjim pomenom pa so vsi praznovali Silvestra v povojnih letih. Silvestrovi večeri, kakršne je imela Ljubljana v letih po letu 1920 pa do 1925 in še naprej, so bili višek velikopoteznih in najrazkošnejših nočnih prireditiv. Ni je bilo dvorane, ki tega večera ne bi bila nabito polna razigranih gostov, ki so vztrajali vse do jutra ter se šele okrog šeste ali sedme ure začeli v frakih boriti za garderobe svojih dam.

Letošnje ljubljansko silvestrovanje po mnenju priznanih strokovnjakov ni več niti senca nekdanjih ljubljanskih silvestrovanj. Pred vsem so izostale one hrupne in razkošne veselice, katere so včasih prirejale družba, ki so si lastila nekaj monopol bodisi kake strokovnosti bodisi kulturnosti. Ta družba so imela v prirejevanju bučnih silvestrovanj že nekako tradicijo, ki je zadnja leta začela pojemati, letos pa je tako rekoč že izostala. Za to sta pred vsem dva vzroka. Prvi je tisti, ki vpliva na vseh področjih in pri vseh dejstvih, to je: kriza. Ljudje nimajo denarja, kar ve-

na plesnih odrih, kjer so bili pač postavljeni, pa je prevladovala skoraj izključno mladina. Godbeniki, posebno oni na harmonike, so bili topot najpomembnejše osebnosti. Od njih je bilo odvisno, kako se bodo množice razgibale in v kakem razpoloženju bodo prestopile v novo leto. Reči moramo, da je je splošno razpoloženje neprestano

Vsak po svoje...

slopnjevalo in doseglo svoj višek že takoj po nastopu novega leta. Povsod so se poglabljala prijateljstva in navadno je postal en lokal tudi ena sama družba. Le najbolj zakrknjeni so ostali v zaključnih družbah v stranskih ložah in se brigali samo za svojo najbližjo okolico.

Novo leto je našlo na nogah še skoraj vso Ljubljano, jutro pa vsaj polovico. Po ulicah je bilo takole ob kaki tretji uri živo, kakor malokdaj pri dnevu. Da ni manjkalo mičnih prizorov, ko sta se n. pr. sprla, zakonec, ko je nepopolnopravni politik hotel imeti politično zborovanje, da je zopet drugi smatral stražnika za nekaj strelovod pasantovega razpoloženja itd. itd., je razumljivo. Stražniki so morali topot res temeljito mežikati, če so hoteli prihraniti v policijskih prenočiščih še kaj prostora za prve dni novega leta. V vinu je resnica, to je pokazalo tudi jutro novega leta. Po ulicah je uveljavil vsak svoje stare navade, ki so mu najbolj pri sre. Vojak, ki je prišel na dopust in je zlezal za Silvestrovo »v civil«, si ni mogel kaj, da ne bi nekje iztaknil leseno puško in komandiral okrog po ulicah svoj »mirno!«. Da so se najbolj vneto uveljavljali seveda tisti, ki si silvestrovanja niso mogli privoščiti, ki pa so kljub temu hoteli od silvestrovanja kaj imeti, je razumljivo. Vendar pa njihovi uspehi niso bili zavidljivi, ker pasanti, ki

V nebotičniku...

lja prvenstveno za okoličane in uradniške sloje. V mesto ne prihaja zdaleč toliko denarja, kakor v prejšnjih letih, kar veda tudi družba, ki so v prejšnjih letih prirejale razkošne silvesterske veselice. Drugi vzrok opustitve teh društvenih veselje pa je deloma tudi v tem, da ta družba v zadnjih letih izgubljala na svoji pomembnosti ter se polagoma pretvarjala bolj v nekatere »Kranzvereine«. Ljudje, ki se na prirejanje veselice kaj spoznajo, pravijo, da sta imela pri letošnjem silvestrovanju torej dva činitelja »prste vmes«: tisti, ki je poslal krizo in pa tisti, ki je povzročil, da razna ljubljanska strokovna in kulturna društva izgubljajo na svoji pomembnosti.

Ljubljanci so izgubili smisel za bučna silvestrovanja iz različnih vzrokov: nekateri radi tega, ker je tako zahteval njihov žep, tisti pa, ki bi si lahko privoščili najrazkošnejše zabave, so jih deloma opustili zaradi tega, ker so prišli do spoznanja, da se lahko času primerno zabavajo tudi pri par litrah vina v gostilni ali kavarni ali pa kar celo doma pri čaju. Tako letos ni bilo opaziti pred vsem onega pokanja šampanjskih steklenic, ki je bila že nekaka silvesterska tradicija. Tudi ni bilo opaziti nikakih večernih pojedini ali skupnih večerij po javnih lokalih, kar je bilo še do nekaj let nazaj udomačeno. Namesto v razkošno opremljene dvorane, kakor nekdanj, so ljudje letos odhajali v gostilne in kavarne. Tu in tam je po gostilnah zaškrpala harmonika, ponajveč pa gramofon na plošče, le v kavarnah so bile godbe.

V baru...

Je pa v Ljubljani nekaj modernih lokalov, v katerih je prebela Silvestrova noč ljubljanska »smetana«-družba, in res je, da je ta družba uničila eksistenco marsikateri šampanjski steklenici, da je odbila vrat številnim buteljkam, da je bilo tu dovolj godbe in pelja ter sploh vseh stvari, ki so potrebne za čim bolj zabavno in čim bolj pompozno pričakovanje novega leta. Iz teh družb se je regrutiralo največ tistih, ki so zgodaj zjutraj na novega leta dan skušali posnemati Dunajčane v objemanju kandelabrov.

Splošni vtis letošnjega silvestrovanja je, da stara in za Ljubljano najbrž ne najbolj častna tradicija bučnih in razkošnih silvestrovanj pojema, ker pojema tudi vsebina žepov. Kriza je vedno bolj problematična in vedno bolj občutna zadeva, ki je dala svoj pečat tudi načinu silvestrovanja. Je pa seveda v Ljubljani še vedno dovolj takih, ki se jim tudi kljub sedanjim razmeram ni treba bati ustaviati pred najdražjimi šampanjskimi steklenicami, ki so niso zadovoljili z enim lokalom in ki so v eni noči na deset najrazkošnejših načinov praznovali Silvestra. Zjutraj pa so si preganjali mačka še na star način, to je z absintom, na katerega je večina ljubljancev že pozabila, ker so — v vesti si vsebine svojih žepov — gusi mačka sedaj samo še z mlekom ali v najboljšem primeru s pivom.

Povprečen opazovalec seveda vsega tega ni opazil in zanj je bilo letošnje ljubljansko silvestrovanje morda bučnejše in živahnije kakor katerokoli dosedanje. Res je, da je bilo letos po lokalih vso noč izredno mnogo ljudi. Po ulicah so stale skupine, ki so se po pol ure posvetovali, v kateri lokal bi zavile. Ko je bilo na koncu vseh koncev doseženo soglasje in ko so se podale v gotovo lokal, so navdno obstale že pri vzhodu: večina prostorov, kjer je bila godba, je bila nabito polna in v najbolj znanih kavarnah že okrog desetih ni bilo mogoče dobiti nobenega prostora. Ljudje so vse rezervirali naprej, zamudniki pa so morali tekati po ulicah od lokala do lokala ter se zadovoljiti z vsakim mestom in z vsako družbo, v katero so padli. Tako so se pretakale po ulicah cele trupe ljudi, ki so — namesto da bi se zabavali in postajali razigrane volje — zabavljali, da ne morejo dobiti prostora.

Iz prenapolnjenih lokalov se je valil trušč, da so se jedva razlikovali zvoki godb. V lokalih samih so bili meščani vseh vrst stanov in starosti;

ljana — vsak pa času in svojim razmeram primerno...

Silvestrovo na policiji

Naša policija je s Silvestrovim prav zadovoljna. Pred vsem: nikjer nobenega tepeža, ki bi bil tako velik, da bi morali o njem izvesti čuvarji postave; nikjer nobenih registriranih vrednih prestopkov javnega reda. Razumljivo in nekaj neizogibnega in za slovenske razmere žal skoraj tipičnega seveda ni moglo izostati: po ulicah je obležalo nekaj prenapitih moških — bilo jih je menda osem — ki so jih morali stražniki spraviti na brezplačna prenočišča v policijskih zaporih. Če teli žalostnih slučajev ne bi bilo, bi mogli zapisati, da je Ljubljana proti dosedanji tradiciji topot pričakovala novo leto sicer veselo in razpoloženo, toda razmeroma še dovolj dostojno.

Maribor je silvestroval, kakor že dolgo ne

Maribor, 1. januarja.

Silvester je srečno za nami. Pa ne vem kaj, ali je Maribor praznoval ta večer ali iz veselja nad srečnimi, ali iz obupa nad hudimi časi, vse-kakor ga je slavil tako, kot ga že dolgo ni. Bil je res ves Maribor na nogah. Pozno v noč so bile mestne ulice živahne, kakor po dnevi. Množice so vrele po mestu sem in tja mimo razsvetljenih dvoran, kavarn, restavracij in gostiln, se prelivala iz lokala v lokal vso noč do jutra. Silvestrovalo se je silno šumno in hrupno, kar pa gre sicer bolj na račun kvalitete letošnjega vinca in ne kvantitete. Posledice so bile vidne najbolj v zgodnjih jutranjih urah, ko so se pomikale po ulicah proti domu majajoče se sence v takem številu, da so stražniki morali res gledati skozi prste, ker bi imeli drugače Graf do vrha naphan s samimi pijančki. Dobivali smo vtise, da v Mariboru krize ne poznajo in šele lastniki javnih lokalov so nas poučili, da je to še vse premalo, da je silvestroval Maribor pred leti še vse drugače. Pogrešali so namreč po lokalih letos pokanja šampanjk, naročanja dragih večerij in ostalih takih zadev, ki dajejo nekaj profita. Ljudje so žulili politerke in četrtinke, pa so bili kljub temu dobre volje in veseli, kakor če bi bili samega šampanjca.

Najbolj veselo je bilo menda silvestrovanje »Maribor«-v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Veselo pa zaradi tega, ker je »Maribor«-po svojim kapelnikom Gasperičem pripravil mnogostevilnim svojim prijateljem tako zabaven spored, kot ga res nismo pričakovali, daši poznamo že nekaj let sem uspele Silvestrove proslave »Maribor«-»Opera«, ki so jo vrli pevci izvajali na odru, je res vžgala in pripravila ljudi v izredno razpoloženje.

Svedski demanti — Addis Abeba, 31. jan. Švedski konzul v Addis Abebi poroča, da prva poročila o letalskem napadu na šotore švedskega Rdečega križa niso točne, zlasti ne, v kolikor se tičejo števila mrtvih in ranjenih. To število, ki ga dozdaj še ni bilo moči ugotoviti, ni toliko kakor je poročal abesinski zunanji minister.

Demonstracije v Stockholmu — Stockholm, 1. jan. Ogorčeno prebivalstvo je pred italijanskim konzulatom vpriporilo danes burne demonstracije, ki so bile v zvezi z novoletnim sprejemom na italijanskem poslanstvu. Zaradi tega so morale švedske oblasti postaviti pred italijansko poslanstvo ojačene policijske čete in vrhu tega še posebno oboroženo stražo, ker so se vso noč vrstile demonstracije raznih patriotskih društev, tako da je bila nocojšnja noč v Stockholmu burna, kakor že dolgo ne nobena.

Madžari so zadovoljni — Budapest, 1. jan. Bivši predsednik ministrskega sveta Bethlen je izjavil svoje zadovoljstvo nad vedenjem madjarske vlade v italijansko-abesinskem sporu in izrazil upanje, da sankcije ne bodo postale strožje ter da Lavalova zmaga pomeni, da se bo vprašanje sankcij ustavilo na tistem mestu, do katerega je zdaj dospelo.

Glas iz megle

»Bilo je na Silvestrov večer leta 1914,«-pripoveduje zdravnik Morton, »ko sem šel s stanovanja v severnem delu Londona, da se odzovem prijatelju, ki me je ta večer vabil na večerjo. Gosta, londonska megle je ležala tisti večer nad mestom, tako da sem le s težavo našel hišo, v kateri naj bi stanoval prijatelj. Vprav, ko sem hotel prijeti za ključko vežnih vrat, sem tik za seboj iz megle zaslišal moški glas: »Vi ste doktor Morton.«-Presenečen sem se ozrl, a nikogar videl, glas pa je nadaljeval: »ono tam je hiša, katero iščete,«-ter mi velel, naj stopim na drugo stran ulice.

»Hvala lepa za uslugo,«-sem dejal, a tudi zdaj ga nisem videl, vendar pa sem imel vtis, da mora biti mlad človek.

Sel sem po stopnicah in pozvonil. Ko sem čkal pred vratmi, sem zaslišal iz tmine: »Recite Flori, da je bil Bertram.«

Se preden sem mogel kaj odgovoriti, so se vrata odprla in pred menoj je stal človek, katerega se nikdar v življenju nisem videl. Zelo je bil razburjen, ko je vprašal: »Ali ste vi zdravnik?«-»Moje ime je doktor Morton,«-sem dejal, »a zdi se mi, da nisem prišel prav.«-»O, prav, prav, hvala Bogu, da ste prišli. Še je živa.«

Povedel me je v sobo, kjer je v postelji ležala mlada, lepa ženska. Njen obraz je bil bled kot zid in bila je v nezvesti. Takoj sem spoznal značaj bolezni, še četrte ure brez zdravniške pomoči, in izdihnila bi bila. Pol ure nato, ko je bila nevarnost odstranjena, me je njen mož spremljal do vrat; dejal sem mu: »Sreča vaša in vaše žene, da me je vaš prijatelj tako hitro našel. Vendar, čudno, kako je poznal moje ime in vedel, da sem zdravnik.«-»Moj prijatelj?«-se je začudil moj spremljevalec.

»I, seveda, našel me je v megli in me napotil, v katero hišo naj vstopim.«

»Tu nimam nobenih prijateljev, ne znancev, šele pred dobrim tednom sem se vselil. V hiši ni drugega človeka poleg naju, kot naša služkinja, katere pa je pred eno uro odšla po zdravnika.«

»To je pa vendar čudno. Saj mi je vendar različno povedal, naj povem Flori, da je bil Bertram.«

Mladi mož je nekoliko pomolčal, nato pa pojasnil: »Bertram, — — — tako je bilo ime bratu moje žene, ki pa je padel na francoski fronti. Flora je njeno ime.«

Carigrad, 31. decembra. AA. Turška vlada je izvršila koledarsko reformo in proglasila za novo leto 1. januar po Gregorijanskem koledarju. Novo leto bo državnim praznik.

„Resnica z lažjo ko vino z vodo“

Sedanji potopisci, najsi so pisani še s tako obdarjeno bujno domišljijo, komaj morejo svojim bralecem nazivati novih odkritij, kajti preveč že poznamo svet. Starejši — čeprav niso zmeraj govorili resnice — so pač znali tešiti radovednost ljudi. Resnice so mešali z lažjo, kot vino z vodo; kdo bi njihovim pismom sicer verjel, da so res odšli v daljni svet.

John de Mandeville, angleški plemič, je v 14. stoletju videl do 16 metrov visoke ljudi, poleg pa prilitkavce, ki so plesali okoli njih. Prebivali so v velikanskih školjkah. V tej pravljiteni deželi so rasle ovce kar iz melon, ljudje pa so jih uživali s sadovi vred. Trdil je, da Indija sestoji iz otokov sredi reke, ki izvira v rajju.

Ruysbroeck, ki je v 13. stoletju obiskal Srednjo Azijo, je prepovedoval o mestu, ki je bilo obdano s srebrnim zidom, stolpi pa so bili iz čistega zlata.

Pavel Lucas je splošno obiskal zapuščenost mesta Samaran med Aleppom in Ispahanom. Ko je hotel priti v kraljevo palačo, mu je se to rogatih kač zastavilo pot. Te golazni bi se pač ne zbal, če bi vedel za brazilsko čarovnijo, ki jo je proti kačam še leta 1836 priporočal Anglež Gardner. Pel listkov z latinskimi napisi »Sator — Arepo — Tenet — Opera — Rotas«.

Davit je poročal o mestu »žena sveta«-v Perziji. V 19. stoletju je bilo tamkaj 1.766.000 hiš, 6400 šol, 16.000 kopalnic, 15.000 mesej in 12.000 milinov. Bržčas ga je omamilo ondodno podnebje.

Struys se je vzel na goro Ararat. Spočetka — tako je pripovedoval — je bilo mrzlo, nad prvimi oblaki pa je že zibal grozde, na vrhu pa našel Noetovo barko. Dvajset let pozneje — leta 1690 — je Francoz Tournet videl tamkaj tigre kot ovce krotke...

Po Pigafettu so na otoku Arušetu imeli domačini usesa do tal, eno jim je služilo za ležišče, drugo za odelo. Megosten pa je videl ljudi brez ust, ki so se preživljali zgolj z vonjem iz rož...

Marco Polo je na otoku Angaman videl pasje-glavee in repate ljudi, Martini pa želve, ki so v vodi spominjale na otoke, na njih je rasla trava in drevje.

Francoz de l'Isle — 17. stoletje — je trdil, da v samskih gozdovih živi bitje z ženskim obrazom in dolgnimi lasmi ter škorpionovim repom, ki že s pogledom mori ljudi...

Nekateri so videli velikanske zmaje, s krili in več glavami. Celo francoski general Duquesne na otoku Ceylonu.

Plinij piše o ribi, ki govori. Desborough Coley pa o Javanih, ki ob morju kličejo ribe na kopno...

V znamenju 1936

»Gazetta del Popolo«-objavlja poslanico znane-ga futurista Marinettija, člana italijanske akademije, o estetiki vojnega klanja. Navajamo samo nekoliko izmed dolgega niza klic z urodnim pripevom: »Vojna ima lastno lepoto.«

Ker zedinj Moč in Dobrota — Ker povzdigne do nesmernoosti strojnega človeka s plinsko masko in ognjemetom — Ker poživi pisano brato z žarečimi orhidejnimi strojin — Ker strne v eno simfonijo strele, cojsko pesem in smrdu guščic mlrice — Ker dovršeno zgnete s pomočjo topov in torpedorcev naravo v nedosežno lepo pokrajinske slike itd.

Ptuj

Poboj. V večini slučajev je vino neposredni vzrok tem žalostnim dejanjem, mnogokrat pa se ljudje napijejo nalašč, da potem lažje obračunajo s svojim nasprotnikom. Vesti o trepetih se glase kakor kakšna vojna poročila, saj moramo samo pretekli teden beležiti dves mrtini žrtvi, šest težko in šest lažje ranjenih. Preteklo soboto so pri takem pretepu ubili posest. Nasa Martina Znidariča iz Pestikev pri Zavrču. — Orožniki so radi tega uboja zaprli pet oseb, med njimi eno žensko; pravega ubijalca e tiso dogali, ker vsak vali krivdo na drugega.

Takim razmeram bo treba prej ali slej napraviti konec. Takrat pa bo treba upoštevati, da krivda ne leži samo pri alkoholu, ampak še bolj pri vzrokih, radi katerih naša kmečka mladina ob vsaki priliki sega po alkoholu.

Divji lovci so na veliko začeli ogrožati divjaci-čino, zlasti pa zajce, ki jih večinoma lovijo z zanj-kami. Ko je še pritiskal mrz in je divjaci-čino iskala hrane v bližini človeških naselij, takrat so polovili zajcev kar na debelo. Zanimivo je, da se s tem poslom ne ukvarja morda siromak iz potrebe, temveč skoraj izključno le premožnejši. Orožništvo je pridno na delu, da tem škodljivcem onemogoči to brezvestno ubijanje divjaci-čine.

Osnovna šola v Vurbergu pri Ptujju že pol-drugo leto nima svojega moškega šolskega upravi-telja. Upravitelj šole je sedaj učiteljica, ki pa ne stane-uje v šoli. Radi tega je šolsko poslopje, kadar ni pouka, brez vsakega nadzorstva in varstva. To ugodno priliko so že enkrat izkoristili vlomilci, ki so skozi kletno okno vdrli v šolo in upravitelji-čino nemoteno izpatali pisarno in povzročili precejšnjo škodo. — Potrebno bi bilo za to, da se v interesu varnosti šole imenuje za šolskega upravitelja učitelj, po možnosti starejši in oženjen, ki bi stanoval v šoli, v kateri je za upravitelja lepo stanovanje.

Vinska razstava v Ivanjkovcih

XI. vinski sejem in razstava se vršita dne 7. januarja 1936 v Ivanjkovcih. Prijavljena so vina z najboljših vrhov in leg ljubotnersko-oromoškega vinarskega okoliša. Prvič prevladu-jejo letos sortirana vina in bodo štiri petine vseh razstavljenih vin sortirane. Zastopane so prav vse znamenitejše vrste. Vina so se prav lepo obnesla in so povečini že vsa čista. Razstavnji prostor je v sredi vinogradov tik kolo-dvora, tako da eventualno slabo vreme ne bo nič motilo. Prometne zveze so ugodne. Razstava je odprta od 8—19 ure.

Tri dni umiral radi strupa

Maribor, 2. januarja.

Na Sejniškem vrhu je umrl po strašnih bolečinah, ki so ga mučile tri dni, posestnik Avgust Oz-mec. Pokojnik si je sam povzročil smrt z mišnico in to radi rodbinskih prepričkov. Dne 29. decembra je odšel po hudem sporu v hlev in spil večjo količino mišnice. Imel je grozne bolečine, kar pa ni povedal, da te prihajajo od strupa, mi niso mogli pomagati s kakim protisredstvom. Za zastrupljenje so doznali šele, ko je bilo prepozno. Po treh dneh, to je na Novega leta dan, je v strašnih bolečinah umrl.

Dva dni — dve poškodbi

Oba dni, od sobote do danes, je imela tudi bolnišnica zelo malo opravka. Včeraj so pripeljali v bolnišnico ortopedskega pomočnika Janka Pogorev-ca, ki so ga nekatere neznanici napadli ter mu prizade-jali poškodbe na obrazu in ramenih. Danes pa so pripeljali v bolnišnico 4-letnega Janezka Cebaska, ki mu je doma spodrsnilo, tako da si je pri paccu zlomil levo nogo.

Sport

Racing : Moskva 2:1

Reprezentanca Moskve je igrala včeraj v Pa-rizu proti »Racingu«. Tekma se je končala z rezul-tatom, 2:1 za Racing.

Za to srečanje je vladalo veliko zanimanje, kajti ruski nogometaši in njihova igra je evropskim klubom dokaj neznana. »Racing«-pa je tudi eden naj-boljših klubov in tako je bila ta tekma nekako neofici-jelno merilo Pariza in Moskve v nogometu. Naj-boljši mož v sovjetskem timu je bil Nikolaj Uljin, ki ga smatrajo obenem tudi za najboljšega nogo-metaša v Sovjetski Rusiji. Kapitan ruskega moštva je bil Aleksander Starostin.

★

Japonski zimski olimpijski tekmovalci. Ne sa-mo v plavanju, kjer igrajo Japonci vedno vlogo, tudi na ledu hočejo dokazati, da nekaj znajo.

Japonci bodo postali v Garmisch-Partenkirchen 7 hitrostnih drsalcev, ki so že na potu v Evropo. V Mukdenu, kjer bodo ostali do 3. januarja in tre-nirali, se bodo sestali z ostalimi člani, ki bodo tek-movali na zimskih olimpijskih igrah; nato bodo skupno preko Sibirie odputovali v Evropo. V Ber-lin pridejo 14. jan. in tu se bodo zopet razdelili. Tekmovalci v hitrostnem, v umetnostnem drsanju in hokey-igralci bodo vsak za sebe odšli v različna mesta v Avstriji in Nemčiji. Ni jim dovolj, da pri-dejo samo tekmovali v Evropo, ampak si hočejo natančno ogledati športne razmere v večjih me-stih. Hitrostni drsalci bodo nastopili 25. in 26. jan. v Oslu in 1. in 2. febr. v Davosu, kjer bodo tekme za svetovno prvenstvo v hitrostnem drsanju.

Team za hokey bo še preje odigral par tekem v Pragi, Budimpešti in na Dunaju. Tekmovalci v umetnem drsanju pa se gredo preje prizkusiti 25. in 26. jan. v Berlin, kjer se letos vrši evropsko prvenstvo. Japonska prvakinja v umetnem drsanju je 12-letna Etsuko Inada iz Osake, ki bo nastopila tudi 21. in 22. febr. v Parizu, kjer bo evropsko damsko prvenstvo.

Upajmo, da Japonci ne bodo na ledu tako pre-senetli Evropejcev, kot so jih predstavili v Los Angelesu, kjer so japonski tekmovalci pobrali sko-raj vsa prva mesta v plavanju.

Smrtna nesreča na novo leto

V hrastniškem rudniku je strmoglavil mlad rudar 120 m globoko in obležal mrtev

Hrastnik, 2. jan.

Ni še utihnilo petje Silvestrovega večera, ko je v jutro novega leta udarila kakor strela iz jasne neba novica, da je noveletno jutro okrvavljeno s krvjo mladega rudarja. Na Silvestrov večer je odšel na delo v jamo mlad rudar Viktor Sinodič, kjer je na tretjem horizontu, v globini 90 m, poliskal vozičke premoga na dvigalo, ki jih dviga na površje. Ko je zvečer odhajal na delo, se je od vseh domačih posloviljal z nasmehom na ustih in jim segal v roke, češ, v tem letu se ne vidimo več. Nekaterim rudarjem, ki jih je srečeval med poljo na delo po koloniji, je govoril: »Lani sem na novo leto sukal puščico, to leto bom pa začel v jami.« Svoje delo je srečno opravil, da pol petih novega leta zjutraj. Takrat pa je pozabil zapreti zaporo proti jaški. In ko je pripeljal ponovno voziček premoga proti jaški, da

bi ga potisnil na dvigalo, katerega pa se ni bilo spodaj, tedaj se je gibajoči se voziček zagnal proti jaški in padel v odprti jašek. Voziček je potegnil za seboj mladega vozača, kateri je z groznim krikom strmoglavil za vozičkom v globino 120 m. Drugi rudarji so slišali samo padec polnega vozička, potem je pa zavladala smrtna tišina. Takoj so se spustili za ponesrečenim prijateljem. Toda našli so ga ležati v globini z razbito glavo, strašno polomljenimi udli, vsega oblitega s krvjo. Nobenega znaka življenja ni bilo več pri njem opaziti, ker se je pri padcu že smrtno poškodoval. Ko je vzhajala zarja novega leta, so s krvjo oblit truplo dvignili iz jame in nesli po zdravniškem pregledu na dom k svojemcu. Tako leži v novem letu kot prva žrtev na mrtvaškem odru. Vsi globoko sočustvujejo z nesrečno družino, ker je tudi oče tega mladega ponesrečenega rudarja nesrečno končal pri rudniku.

Maribor sedež nove gasilske župe

Mariborski gasilci dobili zadoščenje — Odlikovanje zaslužnih gasilcev

Maribor, 1. januarja.

Veselo so bili presenečeni danes zjutraj mariborski gasilci, ko so zvedeli, da je nadrejena oblast upoštevala upravičene predloge mariborske gasilske župe, ki bo obsegala Maribor z najbližjo okolico. Vse gasilske čete iz vseh poštvenih prihajajočega področja se izločijo iz župnih uprav Maribor desni in levi breg. S tem se je končno zaključila borba med mariborsko gasilsko četo, ki je znana kot najboljša prostovoljna gasilska edinic v vsej državi ter tako moderno oborožena, kakor ni nobeno poklicno gasilsko društvo v naših mestih — ter med vodstvom župe Maribor levi breg, pod katero je mariborska četa dosedaj spadala. Čisto iz osebnih razlogov je začela uprava župe mariborsko gasilsko četo ovirati v delovanju s tem, da dvakrat ni potrdila izvolitve četnega vodstva ter je skušala vrniti na krmilo maribor-

skih gasilcev ljudi, ki o gasilstvu niso imeli pojma. Omogočen je sedaj zopet se večji razmah mariborskega in okoliškega gasilstva.

Novica v dovoljenju za ustanovitev nove gasilske župe je močno povzdignila današnje lepo slavnost, ki se je vršila ob 11 dopoldne v gasilskem domu na Koroški cesti. Pet članov čete je prejelo kot odlikovanje spominske diplome, in sicer Josip Černy za 25letnico delovanja, Čerče Ivan za 10letnico delovanja, Janžek Drago, Križanek in Giber Josip pa vsak za tisočero vožnje z reševalnim avtomobilom. Odlikovanja jim je vprilo vsega moštva izročil predsednik čete, bančni ravnatelj Pogačnik. Navzoča sta bila med drugimi pri podelitvi odlikovanj mestni župan dr. Juvan in podžupan Žebot. Dr. Juvan je odlikovancem in četi čestital v imenu mestne občine ter pozival gasilce k vztrajnemu delu za blagor bližnjega.

Veličasten pogreb v Radovljici

Radovljica, 2. januarja.

Globoko je razgibala vso Gorenjsko vest, da je umrl v Radovljici Vinko Resman, ena najmarkantnejših osebnosti Gorenjske. Zato ni čuda, da so se večeraj k pogrebu pokojnika zgrnile v Radovljico množice, ne samo iz okolice Radovljice, marveč iz vse Gorenjske in celo iz najoddaljenejših krajev Slovenije. Pogreb je dokazal, kak ugled in kake vsestranske simpatije je pokojnik užival med prebivalstvom. Tako veličastnega pogreba na Gorenjskem že dolgo ni bilo, v Radovljici pa najbrž še sploh ne. Tudi sama Ljubljana le redko doživi take pogrebne svečanosti. Udeležbo računajo na pet tisoč oseb, med katerimi so bili sami pokojnikovi prijatelji, dalje stanovski tovariši in politični somišljeniki; številni pa so bili zlasti oni, ki jim je pokojnik v življenju storil kaj dobrega.

Med odličniki smo opazili predvsem bana dravske banovine dr. Marka Natlačen, ki je soprogo. Ban je obnem zastopal tudi ministra za notranje zadeve dr. Antona Korošca. Dalje se je pogreba udeležil šef apelacije dr. Vladimir Golia z gosposoprogo, prorektor univerze dr. Matija Slavič, predsednik mestne občine ljubljanske dr. Juro Adlešič z gosposoprogo, glavni urednik »Slovenca« dr. Ivan Ahčin, vseučiliška profesorja dr. Lukman in dr. Vurnik ter drugi najvidnejši predstavniki slovenskega javnega življenja. Zastopane so bile po svojih odposlancih vse krajevne oblasti, kakor tudi organizacije JRZ iz vse Gorenjske. V sprevedu je korakala častna četa gasilcev, učiteljsvo pa je vodilo ljudskosolsko mladino. Bila je zbrana celokupna jeseniška »Krekova godba«, ki je igrala v sprevedu žalostinke.

Ob odprtem grobu je spregovoril pokojniku v slovo najprej domači dekan Jakob Fatur, ki je opisal pokojnika kot vzor katoličana, ki je vedno in povsod tudi dejansko uveljavljal svoje katoliško prepričanje. Nato se je poslovil od pokojnika ban dr. Marko Natlačen, ki je govoril o pokojniku kot možu najlepšega značaja. V imenu političnih organizacij je govoril dr. Albin Šmajd, ki je orisal pokojnika kot neustrašnega in marljivega javnega delavca.

Vmes je zapel pevski zbor iz Radovljice, ojačen z okoliškimi pevci, nekaj posebno čustveno izvajanih žalostink.

Redki so moške, od katerih se narod poslavlja na način, kakor se je večeraj poslovil od Vinka Resmana. Vinko Resman je tako slovo zaslužil.

Gledališki pomenki

Da je ta ali oni sovjetski avtor vreden, da ga spoznamo tudi na odru našega Narodnega gledališča, sprico našega pojmovanja nalog in poslanstva Narodnega gledališča, kot smo ga očrtali v zadnjem pomenku, ne oспорavamo. Ako delo pasira oblaščeno cenzuro, se nam ni batij nevarnosti nedovoljene propagande in lahko svojo pozornost osredotočimo na kvaliteto dela. Seveda nastane pri odski realizaciji gre novo vprašanje: odziv in odmev pri gledalstvu. Pri tem se nevarno zamaje naš lep priuip. ... Recimo, da se v gledališču ob takih prilikah zbirajo neodgovorni elementi. Vsekakor smo doživeli ponovno, da je ta ali ona igra izvala spontano plaskanje, manifestativno vzklikanje na mestih, ki bi jih pri branju vsakdo prežrl in jih je tudi cenzor brez pomisleka dopustil. To daje misliti. Če neodgovorni ljudje v mladostni zanosu ali po predhodnem dogovoru spreminjajo to ali ono igro v manifestacijo in demonstracijo, je krivda samo in zgolj na njih, če se proti igri vzbudi nerazpoloženje, če se jameja dvigati sum in nezaupanje in če mora igra naposled — s sporeda. Ta ugotovitve se mi zdi potrebna zaradi jasnosti. Nazori so danes v bojem stanju. Če ena stran toleranco izrablja in zlorablja, se kaj rado in nujno primeri, da s tem toleranco kot tako zapravi in onemogoči. Zivljenjska nufa nasprotne strani namreč zahteva, da nevarnost odstrani, ako ima moč za to. Ta preprosta logika je danes v rabi v Rusiji kkor pri nas.

Vse to je treba imeti pred očmi, kadar se človek loti pisanja o igri, kot je Bulgakovijev Molier.

Ze to je sporno, ali je Bulgakov s svojim »Mo-

lièrom« bil vreden, da ga dobimo pri nas in to celo v Narodnem gledališču. Z več strani sem že pri predstavi slišal spontane oznake dela: »To je drammatiziran »Jutrov« roman, Michel Ževaco na odr!« Dejansko Bulgakov ni čist »sovjetski« avtor, zastopa namreč liberalno-buržuazno pojmovanje snovi, kar izrazito dokazuje voltairejski značaj njegovega »Moliera«.

Po vsem tem je že vnaprej jasno, da katolik dela ne bo mogel sprejeti. Priznati moram sicer, da se je to in ono črtalo in da je bila režija močno obzirna; marsikateri prizor bi mogel biti izdelan kot izrazit napad na katoliško čustvovanje, pa ga je režija ali pa so ga igralci sami dosti ugledili. Ostane pa vendar še polno stvari, ki religioznega človeka žalijo: skrajno neokusna in tendenciozna prikazana je spoved na odru, nemogoča je očitno kršena spovedna molčečnost nadškofa — in podobne stvari, ki gredo deloma na rovač dejanskega nepoznanja cerkve, v mnogo večji meri pa seveda na rovač tendence.

Delo kot tako je pri vsej strašni, vprav edipovski tragikiji človeka Moliera dosledno tendenčno. Toda če mora prestati Edip zaradi silnega, vekovitega in strašnega etosa grškega sveta za svoje krvoskrustivo, ki ga je zagrešil nevede, strašno kazni, ni o kakšnem etičnem pojmovanju sicer prav tako nesrečnega Moliera pri Bulgakovu ne sluhla ne duha. Nasprotno. Krivdo zvali Bulgakov kratko in malo na služabnike Cerkve, ki greh preganjajo. Tako nam pokaže Moliera kot zgolj tragični pojav, ga žarko osvetli z vsemi reflektorji svoje dramse tehnike in potisne z vse drugo v temo in preklestvo. In »Tartuffe«? Zoper »Tartuffa« so se bili takrat vzdignili resnično verni ljudje in svetohlinci. Danes sodi o »Tartuffu« katoliška stran v Franciji tako, da je dejstvo, da v komediji, ki šiba izrodke kakšne čednosti, kaj rada tudi tista čednost kot taka zapade zasmehu, ker se v poteku igre dostikrat dovolj ne ločita čednost sama in nje izrodki. Boj zoper »Tartuffa« danes v tej luči docela razumemo. Če ga Bulgakov v svoji igri sarkastično karikira, ga je vodila pri tem gola rotivska tendenca.

Da ga j deel navzoče publike pri premijeri tako razumel, je dokazalo značilno odobravanje. Ogorčenost tega dela publike sprico zgodovinsko več ali manj točnih metod tega boja bi se morda ohladila, če bi nemadoma zamenjal igro in postave na odru in bi namesto močno sumljive kabale postavil, denimo, kakšen urad Ceke in vse, kar zraven spada ... Vidimo, da so razne »metode« še vedno v veljavi, pa

V rokah paraagrafa

Gumb je izdal olomilca

Maribor, 1. januarja.

V Silvestrovi noči je bil izvršen drzen vlom v vilo trgovca Suppanza v Askerčevi ulici. Vlomilci so vdrli z dvorišča skozi okno v pisarno ter se spravili s takozvano »svinjsko nogo« nad jekleno blaginjo. Pred tem orodjem so odrele tudi močne jeklene stene blaginje, v katero so spretni dolgo-prstniki izvrtali luknjo ter odnesli 3200 Din gotovine. Delali pa so z rokami in ter ni daktiloskop na blaginji našel nobenih sumljivih odtisov. Slučaj in pa spretnost detektivov sta na vlom naglo pojasnila. Pri preiskavi na licu mesta je našel detektiv pod oknom na dvorišču droben gumb, kakor se nosijo na rokavih suknjic. Gumb so policisti shranili, nato pa so na kriminalnem oddelku policije premetrili vrste registriranih mariborskih vlomilcev, ki bi pri tem postu prišli v poštev. Sum je padel na dva pajdaša, ki so ju aretirali. Trdovratno sta oba tajila vsako zvezo z dejanjem. Usoden pa je postal za oba gumb, ker se je ugotovilo, da manjka enemu osumljencu na rokavu suknjice prav taisti gumb, ki ga je našel detektiv pod oknom. Vlom je bil obema na ta način dokazan, ter sta romala za zamrežena okna.

Suknjo s tremi jurji odnesel

Maribor, 1. januarja.

Danes zjutraj je prišel na policijo ves obupan delavec Ferdo Tomšič ter pripovedoval zanimivo zgodbo o svoji suknji in treh jurjih. »Dobrota je sirota«, je vzdihnil, ko je pripovedoval, da je si nocoj nameraval prebiti vesel Silvestrov večer v kavarni Jadran. Prisedel je k mizi neki njegov znane, s katerim se je spoznal še v Franciji ter mu pripovedoval, da se namerava vrniti nazaj v Fran-

ne tam, kjer jih danes nekateri z zgražanjem obsojajo.

Zeleli bi si kmalu kakšno polnovredno umetniško delo v našem Narodnem gledališču. Zelimo si pa zlasti igro, ki jo bo lahko brez pomisleka in brez žalitve zanj gledala tudi katoliška publika. To, kar sem že povedal, pa še enkrat pribijem: da se je vršila premijera te igre na sam svetl dan, je neodpušljiva netaktnost.

Žalosten dogodek v Konjicah

23letna hčerka zapustila starega očeta in neznankom odšla

Slov. Konjice, 1. januarja.

Dne 30. decembra se je zgodil v Tepanju pri Slov. Konjicah nadvse žalosten dogodek, ki je razburil vso okolico. Ko se je namreč zjutraj omenjenega dne prebudil posestnik Franc Kolar, je našel na mizi pismo, v katerem pravi njegova 23letna edina hčerka Gizela, da ji ni mogoče več ostati doma radi domačih razmer, ki so jo prisilile k odhodu. Pravi nadalje, naj skrbi za bolnega sina tako v bodoče, kakor je skrbel doslej. Brat je namreč bolj rahlega zdravlja. V pismu razlaga, da ji ni mogoče opravljati gospodinskih del in da je breme preveliko za njo samo. Pred štirimi leti ji je umrla mati in je oče živel v skupnem gospodinjstvu s hčerko.

Starega očeta je ta dogodek bridko zadel. Sploh si ne more prav tolmačiti vzroka za to Gizelino dejanje. Najbolj ga pa teži to, ker ne ve, kje je hčerka zdaj in v kakli družbi. Silno je žalosten in se neprestano joče, ker ne ve, kaj bo počel sam z bolnim sinom. Za njo ni začel nič poizvedovati, ker upa, da bo hči prišla v pravo smer in bo tako tudi našla pot za povratek. Ljudje so silno razburjeni, ker ne vedo, kakšno je ozadje vse te čudne zgodbe.

Novi tobačni ceniki

Uprava državnih monopolov je 18. decembra 1935 izdala nove cenike, ker sedanji iz leta 1931. niso več točni. Ti ceniki se bodo dobili v nakup pri zalozhah tobaka po ceni 1 Din za izvod in bodo vsebovali tudi one vrste, ki bodo v bližnji bodočnosti prišle v promet, na primer cigarete »Ibars« po 20 kosov, cigare Flor de Havana in Perla de Kuba po 20 kosov, nadalje na cigare Flor de Havana, Perla de Kuba, Regalitas, Trabuko, Britanika in Operas po pet kosov. Razen tega je v novem ceniku nova vrsta cigar pod nazivom »Cigarilos«, ki bo veljala 60 Din za 100 kosov, pa se bo prodajala v zavojčkih po 5 kosov.

Tobačni ekstrakt je prav tako naveden v ceniku, četudi ga založniki in trafikanti ne smejo prodajati, temveč si ga morejo kmetovalci nabavljati od kmetijskih družb ter ustanov ali v tobačni tovarni.

Cigaretni papir je v ceniku samo dveh vrst, in sicer: 1. vrste po 60 in 50 lističev, 2. vrste po 60 in 50 lističev v knjižicah. Dosedanji cigaretni papir »Zob« ni v ceniku in se mora v najkrajšem času razprodati.

Zimska pomoč

Mestna občina ljubljanska je naslovila na vse ljubljanske hišne posestnike in delodajalce oglaš, v katerem prosi za prostovoljne prispevke v socialni sklad, ki ga bo uporabila za podeljevanje podpor stradalajočim in prezeblajočim Ljubljancem. V oglaš, ki so ga podpisali zastopniki oblasti, cerkve, predstavniki industrijskih, trgovskih in delavskih korporacij ter predstavniki karitativnih organizacij, se naprošajo vsi hišni posestniki, da pobero od vseh svojih stanovanjskih najemnikov, izvenših onih, ki plačujejo mesečno manj kakor 200 Din stanarine, mesečni prispevek 1 Din. Enako poziva proglas delodajalce, naj prispevajo za vsakega svojih uslužbencev po 4 Din mesečno. Ta prostovoljni davek se bo pobiral tri mesece in s tem v zvezi naproša mestni socialni urad prizadele, naj pobero celotni trimesečni prispevek hkratu, ker s tem prihranijo delo sebi kakor tudi mestnemu socialnemu uradu, kamor naj vse prispevke tudi nakazujejo.

Zeleli bi bilo, da se vsi hišni posestniki z delodajalci vred radevolje odzovejo temu proglasu.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 20

Cetrtek, 2. januarja: Otrci. Red Cetrtek. Petek, 3. januarja: Zaprtlo.

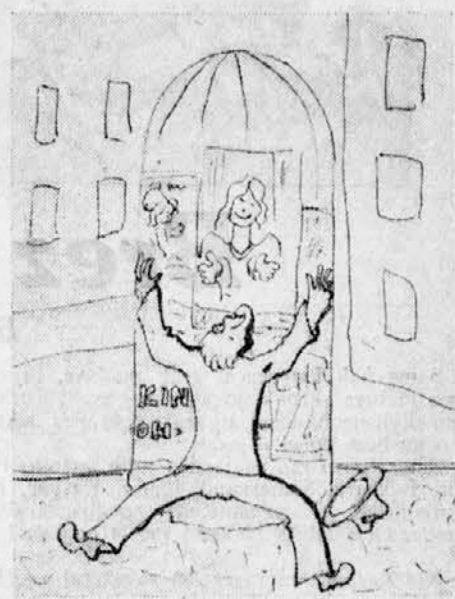
Sobota, 4. januarja: Molier, Red A.

OPERA — začetek ob 20

Cetrtek, 2. januarja: Salome. Red B. Petek, 3. januarja: Zaprtlo.

Sobota, 4. januarja: Prešentani grad. Red C.

Sen Silvestrove noči

Mož, ki je tri ure krožil okrog kioska pred Emono:

»Strašno! Zdaj vidim, da sem res zaklenjen.«

Silvestrovo državnega uradnika:

»Samo še en štamperček, potem grem pa koj spat!«

Bolnik na ulici:

»...Doma sem večerjal zelje, pri Slamiču klobaso, pri Šestici golaž, nekje vampe... ampak, kje sem le pojedel tegale psa...!«

Cerknica

Ob meji živimo. Kriza tudi nam ni prizanesla, nasprotno, še bolj jo občutimo kot kje drugje. Živina nima nobene cene, žito moramo uvažati, lesna trgovina počiva. S sankcijami so naši obmejni kraji najbolj prizadeti. Prošimo merodajne činitelje, da posvetijo temu perečemu vprašanju več pozornosti.

Grahovski vodovod je bil že večkrat na dnevnem redu pri občinski seji, pa še vedno vlada nejasnost glede računov. Koliko je prav za prav dolga, bi občinarji radi vedeli, pa se zdi, kakor da bi bilo vse to v meglo zavito. Pričakujemo od občinske uprave, da na prihodnji občinski seji to zadevo že enkrat razčisti. Prav tako tudi Zachova zadevo!

Radio

Kaj naj poslušamo danes?

Ljubljana 19: slovenščina za Slovence (dr. R. Kolarčič). — Belgrad 20: vokalni koncert. — Zagreb 22:15: plesna glasba. — Barcelona 21:30: gledališki večer. — Beromünster 18:30: Svecar kot kulturni pionir v Abesiniji. — Bratislava 19:30: vokalni koncert. — Berlin 20:10: mladi glasbeniki in pesniki. — Brno 21:35: kitare. — Breslau 19: slusna igra. — Dunaj 17:25: ura avstrijskih komponistov. — 18:40: popolni sončni mrk dne 8. januarja. — Hamburg 14:20: zabavna glasba. — Košice 19:50: pester program. — Königsberg 20:10: vražji voz — slusna prireditve. — Leipzig 16: nemška glasba na Japonskem. — Langenberg 19: koncert godbe na pihala. — Luxembourg 22:30: pester koncertni program. — Moravska Ostrava 17:30: romance. — Milano 20:30: Ernani — opera. — Praga 19:30: violinski koncert. — Rim 21:40: pianinski koncert. — Strassbourg 20:30: pester program. — Stuttgart 14: pestra ura. 22:30: stare italijanske arije. — Suisse Romande 20: pester koncert. — Varšava 17:20: poljudna glasba. 22:30: salonska glasba.

Naša uganka

V katerem evropskem mestu je grob našega najstarejšega neznane vojaka?

Prvi rešilec bo spel za nagrado dobival »Slovenski dom«

en mesec zastoj.

Rešitve pošljite na uredništvo »Slovenskega doma«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, III. nadst.

Brez beliča okoli Azije

David Wynn, kralj vagabundov pripoveduje:

Samo kak Lawrence, kralj puščave, bi mogel varno in brez skrbi potovati skozi ruski Turkestan in po divji neobljudeni afganski pokrajini, tako, kakor vam bom povedal jaz.

Zmeraj sem rad sanjiral o tujih imenih: Persepolis, Bukhara, Samarkand, Lhaša, Kašgar, Kabul in premišljal o romantičnih zgodbah z divjeje Vzhoda. Orientalška bleščava me je opajala leta in leta.

Kot navaden mornar sem se vkrcal za Havajske otoke za Južno Ameriko in Avstralijo, samo, da bi se učil potovati brez sredstev.

Nekega dne sem se sam kopal v Tigrisu, sredi mesta. Nenadno mi je prišlo na um, da bi plaval okrog kraljeve palače in poskušal videti Njegovo bagdasko Veličanstvo. Prišel sem pred mala vrata palače v kopalni obliki in ves moker.

Potem sem si naredil načrt za potovanje po suhem; zapustil sem svojo ladjo v Le Havre-u, da bi jo v majhnem čolnu mahnil okrog Evrope v Sredozemsko morje in od tam v Crno morje. Iz Crnega morja sem prišel do Eurata. Po večini sem moral potovati pod okriljem noči pri zvezdni luči in pri mesečini, da bi se ognil Arabcem. Tako sem vesljal po reki navzdol. Ko sem dospel dovolj na ug, sem skril čoln v šop dračja, ga vlekel naprej in em peš prevelil nad petdeset milj puščave po vrtni in med peščenimi viarji ter prišel v Bagdad.

Gol pred kraljevo palačo

Nisem mogel izpolniti tega, kar sem se namenil. Zagrešil sem hudo napako s tem, da sem se upal prikazati pred palačo z golimi stegni. Arabci so to smatrali za hudo žalitev, in preden sem se zavedel, me je napadla tolpa zagorelih domačinov s silnim vresčanjem. K sreči je kraljev tajnik slišal hruse, prišel gledat ter me odvedel s seboj.

Zahvalil sem se mu za rešitev in mu potem razložil, da sem tujec, da sem potoval sem za to, da bi poskusil priti do kralja. Zdelo se je, da ga moja drznost zabava in mi je obljubil, da bo poskrbel, da se razgovorim s kraljem. »Samo priti morate v dostojni obliki!« je dejal odločno.

Potem nisem šel na Margatsko nabrežje ali drugam, marveč sem plaval po črni Tigrisovih vodah, da bi se izognil Arabcem, ki so ribarili po reki in niso bili navajeni obleke, kakršno sem imel jaz nasebi.

Treba si je znati pomagati v krizi

U 38

Pustolovščine nemške podmornice v svetovni vojni

Ze smo pri našem čolnu. Hitro skočimo vanj. Okrog mene meje sneg. Čoln odvezemo od brega. Nenadoma pa se domislím: »Vulkan!« je vendar prepočasen, vrhu tega počiva še na doku in ventile v podu so mu razdrli.

Čoln pleše po sivi vodi.

»Kdo je videl telefonsko bojo?« zakličem.

»Baron Forstner, poveljnik Podmornice 13. Dvigal se je ravno poleg Podmornice 3 — govoril je tudi še s poveljnikom Podmornice 3... Ludovik Fischer... poveljnik Podmornice 3 je rekel, da gre v poveljniški stolp s podporočnikom Kolbejem in še z nekim mornarjem... da je v zadnji del ladje udrila voda, trideset mož pa je zaprtih v sprednjem delu za torpede, ki ne propuščajo vode...«

Zdaj je tudi moj sluga prišel do sapa. Pripovedoval mi je, da je veliki plavajoči žerjav s potapljači že na potu in bo nadomestil »Vulkan«. Vozimo se dalje. Pristanišče je skoraj prazno. Ledeni veter piha preko samotnega morja. Snežinke se ostro zaletavajo v obraz. Iz belosivega obzorja na drugi strani zaliva se pojavi mračni obris plavajočega žerjava. Njegove tri orjaške noge se že razločno vidijo.

Pred nami hiti nekaj manjših ladij na kraj nesreče.

Proketo, zakaj vendar ne vozimo hitreje! Prvič se je pripetilo, da se je naša podmornica ponesrečila in praj zdaj mora biti »Vulkan« v popravilu! Preneumno!

Končno smo na mestu. Na majhni ladici sedi poveljnik Podmornice 13. Rdečo telefonsko bojo je zvezal s svojim aparatom. Še vedno drži telefonsko slušalko v roki.

Ko me zagleda, se razlivi.

»Komaj pol minute sem govoril s Fischerjem, mi zakličite.« Podmornica 13. je gotovo polna vode. Možno je zaprto v poveljniškem stolpu in v sprednjem delu. Ne morejo niti k telefonu.

Iz umazano-rjave vode moli ozka cev: konica

Med mohamedanci

Kmalu potem bi bil v svetem mestu Kerbeli skoro izgubil življenje med manifestacijami za pokojnega Husseina. Ves dan so po ozkih cestah hodile gručice Arabcev, prepevale divje pesmi, udarjale s palicami ob tla in zahtevale maščevanja za Husseino smrt.

»Hussein! Hussein! Hussein!« so vpili. Nekateri, ki so prišli čisto v ekstazo, so si z noži zarežali v čelo brazgotine, da jim je kri curljala čez divje obraze.

Ne vem, kako sem pravzaprav ušel smrti, ko sem fotografiral mohamedanske svete kraje in ženske. Mislim, da sem čisto varen pred njihovim fanatizmom, saj sem potoval po angleškem mandatarskem ozemlju. A še preden sem se zavedel, me je

Ulica v Bagdadu

že preganjalo kakih dvajset divjih Arabcev. Svi-gal sem semtertja po ozkih, obkanih ulicah, potem sem se skozi ozka vrata zapodil na neko dvorišče, zlezal po neklih stopnicah in udril v ženske sobe, v harem, v hišno svetišče. Gospodar je pridrvel za

Lindbergh se je zatekel v Evropo

Ves svet se zanima za nagibe, ki so dovedli tega slavnega letalca, ki je prvi preletel Atlantski ocean iz Amerike v Evropo, da je zapustil Ameriko. Njegovo ime je ponovno oživel predlansko leto, ko so mu banditi odnesli otroka in ga umorili. Ameriško časopisje trdi, da se je Lindbergh odločil na beg v Evropo največ iz bojazni, da bi se mu enaka nesreča ponovno ne pripetila, in nesigurnosti, ki se ga loteva, ker bi se mu banditi utegnili maščevati za smrtno obsodbo, ki jo je sodišče izreklo nad ugrabiteljem njegovega otroka Hauptmannom.

Še bolj je zanimivo, da dolže nekateri časopisi kot posrednega krivca znanega časopisnega magnata Hearsta, ki je plačeval svoje reporterje, da so neudrljivo s svojimi fotografskimi kamerami zasledovali sleherni gib mladega Lindbergha in tako javljali svetu v sliki vse podrobnosti Lindberghove hiše, otrokove sobe, njegove postelje, obleke in nepregledne vrste drugih malenkosti, ki so jih požirali neizbirni oboževalci tega zračnega junaka z največjo slastjo. V zadnjem času pa je v nekem listu Hearstovega koncerna izšel članek v obrambo obsojenega Hauptmanna, ki je dal časopisju konkurenčnih trustov povod, da so se s še večjim srdom obrnili proti Hearstu, ker so ugotovili, da je prizadel članek napisal sam morilec. Nobeno drugo časopisje ni proti temu zločinu zavzelo tako blagohotno, da skoraj odobravajoče stališče kakor prav Hearstovo. Po raz-

Skala, na kateri je Mozes dobil deset zapovedi

mano, bežal sem iz prostora v prostor ter nazadnje je nekako plezaje ušel in se izgubil v zmedbi bazarjev in ulic.

Na slepo srečo sem se rešil kolere v Basri ob Perzijskem zalivu; tam me je pustila misel, da bi to mesto obiskal s svojim čolnom.

Po Perziji

Pripravil sem svoj čoln tako, da ga je mogel vleči motorni brod do Kanakina, pristanišča ob južnem bregu Perzijskega zaliva. Po Perziji sem potoval tako, da sem se pridružil zdaj tej, zdaj drugi karavani. Perzijski gonjači kamel so mi pripovedovali o mohamedanskih obredih in navadah, učili so me svojih pesmi, molitev v perzijskem in arabskem jeziku. Dolge večere smo posedali okrog ognjev pred karavanseraji sredi divjih fantastičnih perzijskih dolin in poslušali zgodbe o osvojevalcih Azije. (Konec jutri.)

merah, kakršne vladajo v Ameriki, vemo, da je Hearstovo časopisje prišlo do takega obravnavanja samo zato, da napravi novo senzacijo za svoje bralce. Nič manj pa ne priznava časopisje guvernerju Hoffmannu, ki je pustil, da se je v tako senzacionalnih oblikah spuštal v javnost dvom o krivdi Hauptmanna, kar je vrglo Lindberghovo ime tudi v umazano politično kupčije.

Drugi pa razlagajo, da je nevarnost za življenje med najmanjšimi povodi za Lindberghov beg v Evropo. Senator Logan trdi, da je hotel Lindbergh s svojim begom posredno vplivati na sodišče v New Jerseyu, da bi odklonilo prošnjo za pomilostitev, ki jo je Hauptmann vložil. Po mnenju senatorja Georga McGilla pa je eden glavnih razlogov bega ta, da Lindbergh ni hotel biti v Ameriki v času, ko se bo nad morilecem izvršila smrtna obsodba. On razume njegov položaj, a dostavlja, da je bojazen neutemeljena, ker je varnost v Ameriki najmanj tako velika, kakor v katerikoli evropski državi. Da podkrepijo to ugotovitev, navajajo dejstvo, da so oblasti v 35 sličnih slučajih z nekaj izjemami polovile in spravile za zaphe vse storilce. Eno dobro pa je imel Lindberghov beg za Američane. Pojavilo so se namreč zahteve, da je treba vendar enkrat ukreniti kaj odločnega proti gangsterskim bandam in za voljo tega boja postaviti Lindbergha. Isti urad naj bi se temeljiteje zanimal za neštivilne tujce, ki brez dovoljenja bivajo v Ameriki ter poskrbel, da bi se

Prerokbe za 1936

Kakor vsako leto, so se tudi letos oglašili ljudje, preroki, ki napovedujejo dogodke v letu, v katero stopamo. Do sedaj se je že mnogokatera takih napovedi uresničila, pa upajmo, da tudi letošnjih dogodki ne bodo v celoti postavili na glavo. Neki angleški prerok napoveduje za letošnje leto sledeče:

V januarju bo umrl visok cerkven dostojanstvenik, a Francijo bo zadela železniška nesreča. V februarju bodo v Angliji poplave, a na enega evropskih diktatorjev bo izvršen atentat. Umrl bo tudi vladar ene države, na Japonskem pa bodo imeli zopet potres.

V marcu bodo v Angliji zopet rudarski štrajki, umrl bo slaven učenjak in slavna igralka. V tem mesecu se bo posrečil tudi polet v stratosfero, pa ne več s stratosfernimi baloni kot do sedaj, temveč s superplanom. Na ta način bodo zračno zvezo med Evropo in Ameriko skrajšali na štiri ure.

April obeta prinesiti v svet senzacije, kajti v Ameriki bodo odkrili velike korupcijske afeze med vodilnimi ljudmi, a londonski Scotland Yard bo prišel na sled morilecem, ki jih iščejo že dve leti brezuspešno. Dvorom pa obeta poroko princeza ali princezinje.

V maju bodo odkrili nov finančni škandal, v juniju pa bo katastrofa velikega potniškega letala. Angliji bo povzročil ta mesec skrbri Irak, kjer se bo politična situacija poslabšala. V juliju bomo brali o velikih kriminalnih dogodkih ter o železniški nesreči na Poljskem. Velika novost bodo žarki, s katerimi se bodo grele zgradbe namesto premoga in drv.

V avgustu se bo zgodila velika rudarska nesreča v Walesu na Angleškem, kjer bo umrlo mnogo ljudi tudi zaradi solnčarice. Znanstvo se bo obogatilo z iznajdbo v zvezi z zdravljenjem raka, smrt pa bo pokosila znanega komponista.

V novembru bomo brali o odkritju širokorazpredene trgovine z živim blagom ter o potresu v Siciliji, v Srednji Evropi pa bo rudar. nesreča, velika, o kakršnih beremo le poredko.

Vidimo, da nam te napovedi ne obetajo preveč nesreč, niti velikih preokretov v političnem življenju. Čudno je, da nam ta prerok ne vé ničesar povedati o izidu italijansko-abesinske vojne ter o vojni, ki se je svet s tem v zvezi boji.

Kremeljske zvezde

»Izvestija« od 15. t. m. poročajo, da so nadomestili vse carske orle na kremeljskih stolpih s peterokraki rdečimi zvezdami. Vsaka zvezda nosi sovjetski grb. Prekrižana srp in kladivo sta posajena z uralskimi dragimi kamni. Za vse okraske so porabili 7 tisoč aleksandrov, akvamarinov, gorskih kristalov, zlatih topazov in ametistov. Vsak kamen je bil po brušenju vdalen v pozlačeno srebro, dočim je narejeno skupno ogrodje iz bronca in proti rji odpornega jekla. Strokovnjaki so točno preizkusili odpornost okrasov. Vse zvezde so bile po vrsti razgnete do 100 stopinj, potem ohlajene do 60 stopinj pod ničlo, v osmih dneh izpostavljene močnemu vodenemu curku in naposled umetnemu viharju do 15 stopinj jakosti. Naposled so bile nameščene zvezde na stolpu za padala, kjer so opazovalci izvedenci učinkovitost okrasov na soncu.

Skrivnostna dolina

Iskalci zlata izkoriščajo vsa prometna sredstva od vprežnih psov in do letala, da bi pobitili v samotno dolino ob reki Nahaniju v severni Kanadi. Zadnja lovska postojanka, Fort Simpson, je nad 1000 km oddaljena od tega kraja. A lovcu zatrjujejo, da izvirajo v skrivnostni dolini rečnice, ki jo spremenijo v tropsko zelenico sredi tečajnega leda. Maloštevni pustolovci so našli notri veliko rib in divjačine. V skalovju se nahajajo baje 20 tisoč let staro mrtvo mesto z bogatimi zlatimi zakladi. Zadnji obiskovalci doline, bratje Willy in Fred Mac Leoda sta oddot prinesla velike kepe samorodnega zlata, ki ju je stalo življenje. Leta 1905, sta odrinila ponovno tja v družbi nekega škotskega rudarskega inženirja, da bi sestavili zemljevid in potem zahtevali lastninsko pravico do bogatega zlatega polja ob neki reki. Nista prišla nazaj. Trejti brat je pozneje našel njune kosti in krstil skrivnostno kraj za »Dolino mirlicev«. Njun spremljevalec, inženjer, je izgubil brez sledu. Kanadska policija ga je pozneje brezuspešno zasledovala v Vancouveru, kjer je na begu prodal za več desetstisoč dolarjev zlatega peska.

za nevarne in poklicne zločince uvedla posebna kolonija izven države, kakor jo ima za take ljudi Francija v Guayani v Južni Ameriki.

Čemu ne odpro zaklopke na stečaj? Odprtina je komaj za pest široka.

»Kaj je to?« jim zakličem.

»Ne gre naprej, smo popolnoma izžrpani.«

»Morate, fantje! Vrv se bo vsak trenutek utrgala.«

»Ne moremo več!«

»Za božjo voljo, fantje, morate, presneta reč!«

Ze celih deset minut vas držimo — sicer boš vse utopili kot podgane.«

Počasi, kako počasi se odpira zaklopka. Širi se po milimetrih. Končno je široka tri in štiri-

deset centimetrov.

Torpedova cev je prosta. Osem metrov globoko sega prostor za torpede. Po tej cevi bo treba dvigniti trideset mož.

Vržen vrv v nagnjeno cev. Fantje jo zagrabi-jo.

»Ste pripravljeni?«

»Pripravljeni!« zadoni navzgor.

Potegnemo. Prvi mož je zunaj, ves rumen, omoten, oznojen. Spet vržemo vrv. Zopet eden in spet eden in tako po vrsti. Nazadnje obliči eden v cevi. Ze vidimo njegove črne lase in rumene oči se svetijo v temini. Obraz mu je zelen, da je videti kot kaka pošast.

Kaj se je zgodilo?

Pogledam v cev in spoznam blede obraz. Mož, ki tiči brez moči v cevi, je vrli inženjer podmornice. Ime mu je Iven.

K sreči smo našli v rešilnem čolnu drog, katerega sem porinil v cev in mu ga primaknil k ranli. Še globlje sem ga porinil. Vrv je optetala po cevi.

»Si pripravljen?«

Nobenega odgovora.

»Se nisi pripravljen?«

Še vedno molč.

Pa ne, da bi tišina spodaj pomenila že grob?

»Prostovolji, sem! Nekdo mora noter!«

Mladi podčastnik poleg mene se zamisli.

»Jaz grem, gospod poročnik!« Ze leze doli.

Vrv spuščamo za njim.

Položite mu vrv okrog pasu in naredite vozeli pri prsih! mu zakličem.

Tudi to je trajalo nezno dolgo.